

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Spôsoby a formy financovania práce s mládežou vo vybraných krajinách Európskej únie a na Slovensku

Autor: Michaela Besedová, M.A

Názov národného projektu: *PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK*

Predložené dňa: 31.1.201

1

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Spôsoby a formy financovania práce s mládežou vo vybraných krajinách Európskej únie a na Slovensku

Autor: Michaela Besedová, M.A.

Názov národného projektu: *PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK*

ITMS: 314011M298

Operačný program: *OP Efektívna verejná správa*

Pilotný projekt: *Participatívna realizácia koncepcie rozvoja práce s mládežou*

Zdroj financovania: *Európsky sociálny fond*

Autor súhlasí so zaradením obsahu výstupu do znalostnej elektronickej databázy ÚSV ROS

Vyhotovené dňa: 31.1.2019

Michaela Besedová
Rada mládeže Slovenska
Štúrova 3, 811 02 Bratislava
2019

Opis Národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík predstavuje praktickú časť projektu. Zastrešuje dvanásť pilotných projektov, ktoré testujú rôzne participačné scenáre a nástroje zapojenia verejnosti do tvorby verejných politík na štyroch úrovniach (národná, regionálna, mikroregionálna, lokálna). Zameranie verejných politík predstavuje témy ako sociálna inklúzia, otvorené dáta, udržateľná mobilita, deti a mládež, medziobecná spolupráca, využívanie verejných priestorov, odpadové hospodárstvo, environmentálna výchova a vzdelávanie. Projekty boli do pilotnej schémy vybrané na základe samostatnej výzvy k predkladaniu projektov ÚSV ROS, realizovanej v Novembri 2015. Na základe dvanástich memoránd o spolupráci medzi ÚSV ROS, konkrétnym subjektom verejnej správy (VS) a vybranou mimovládnu organizáciou, ktorá vznik projektu iniciovala, vznikne dvanásť verejných politík, pripravených na zavedenie do praxe.

Pilotná schéma je súčasne cenným zdrojom dát pre analytickú činnosť, ktorá predstavuje druhú časť projektu.

Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe

Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe predstavuje teoretickú časť projektu, ktorá je zameraná na analytickú, metodickú, legislatívnu činnosť. Na základe analytickej, metodickej a legislatívnej činnosti bude priebežne budovaná verejne elektronicky dostupná znalostná databáza. Výsledkom bude *Analýza stavu a možností participácie v SR*, ako aj návrhy na legislatívne zmeny, zvyšujúce účasť verejnosti v procese prípravy, tvorby, implementácie, monitoringu a revízie verejných politík.

Budovanie kapacít v prostredí VS predstavuje samostatný blok činností. Jeho cieľom je identifikovať príčiny nedostatočnej aplikácie inovatívnych a participatívnych metód v praxi verejnej správy. Bude navrhnutý profil absolventa, architektúra a sylaby špecializovaného vzdelávacieho programu, ako aj metodiky pre nový vzdelávací program s názvom "Participatívna tvorba politík v prostredí verejnej správy". Súčasťou je pilotné testovanie programu vzdelávania na 3 skupinách účastníkov z prostredia VS (štátna správa, regionálna územná samospráva, regionálne združenia miest a obcí, miestna územná samospráva).

Abstrakt

Obsahovo sa predkladaná práca venuje spôsobom financovania práce s mládežou vo vybraných štátoch Európskej únie a na Slovensku. Cieľom tohto dokumentu je predstaviť a priblížiť formy financovania mládežníckych politík a práce s mládežou, ktorá je jej neoddeliteľnou súčasťou v Nemecku, Taliansku, Veľkej Británii, Českej republike a na Slovensku, ako aj predložiť návrh na zefektívnenie financovania práce s mládežou v slovenskom prostredí. Dokument je rozdelený na tri kapitoly. Prvá kapitola sa zaoberá definíciami pojmu *práca s mládežou* na európskej úrovni. Druhá kapitola má za cieľ priblížiť formy financovania práce s mládežou vo vybraných štátoch Európskej únie. Tretia kapitola sa zaoberá súčasným financovaním práce s mládežou na Slovensku, ako aj návrhom na jeho zefektívnenie.

Kľúčové slová

mládežnícke politiky, práca s mládežou, financovanie práce s mládežou, legislatíva

Úvod

Práca s mládežou predstavuje oblasť výchovy a vzdelávania, ktorá má významnú úlohu nielen v posilňovaní osobného rozvoja a zručností mladých ľudí, ale aj v rozvoji občianskej spoločnosti a demokracie. V súvislosti s rozvojom demokratických hodnôt je preto dôležité, aby bola práca s mládežou kvalitná a pozitívna, aby budovala vzťahy a formovala názory a hodnoty. Na to, aby práca s mládežou poskytovala priestor na participáciu mladých je dôležité správne zacieliť a efektívne využiť finančné prostriedky.

Cieľom predkladaného textu je predstaviť a priblížiť formy financovania práce s mládežou, ako súčasť mládežníckych politík v Nemecku, Taliansku, Veľkej Británii, Českej republike a na Slovensku. Analýza financovania práce s mládežou v týchto krajinách sa najskôr venuje legislatívnemu ukotveniu a následnému financovaniu práce s mládežou na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Podobný postup obsahuje aj financovanie práce s mládežou na Slovensku.

Predkladaný text pozostáva z troch kapitol. Prvá kapitola sa bližšie venuje definovaniu termínu práca s mládežou na európskej úrovni tak, ako je definovaná Európskou komisiou a Európskym mládežníckym fórom. Druhá kapitola sa ďalej venuje financovaniu práce s mládežou vo vybraných krajinách Európskej únie. Tretia kapitola je venovaná financovaniu práce s mládežou na Slovensku a návrhu na jeho zefektívnenie.

V súvislosti s metodológiou je nutné ozrejmiť dôvod výberu daných členských štátov Európskej únie. Prvým kritériom pre výber týchto krajín bolo ich rôznorodé geografické zastúpenie, ako aj jazyková vybavenosť autorov vo vzťahu k relevantným dokumentom. Financovanie práce s mládežou v Nemeckej spolkovej republike bolo spracované z dôvodu kultúrnej proximity. Taliansko bolo vybrané ako príklad krajiny, ktorá v ostatných rokoch disponovala fondom pre mládež. Veľká Británia, resp. jej vybrané časti, boli spracované ako príklad anglosaského systému financovania práce s mládežou. Dôvodom pre zaradenie Českej republiky do tohto dokumentu je naše dlhodobé kultúrno-historické prepojenie, zdieľané dejiny, a z toho vyplývajúce podobné vnímanie mládežníckych politík a práce s mládežou.

Obsah

Abstrakt	5
Úvod	6
Obsah	7
Práca s mládežou	8
Nemecko	10
Taliansko	14
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	17
Anglicko	18
Národná úroveň	18
Lokálna úroveň	18
Súkromný sektor	21
Wales	22
Česká republika	24
Financovanie	25
Financovanie práce s mládežou na Slovensku	28
Kompetencie štátu a vyšších územných celkov v legislatíve	29
Financovanie na úrovni samospráv, miest a obcí	34
Návrh na zefektívnenie foriem financovania práce s mládežou	36
Zoznam použitej literatúry	39
Slovník	43
Zoznam skratiek	45

Práca s mládežou

Pred tým, ako začneme analyzovať spôsoby a formy financovania práce s mládežou na Slovensku a v členských štátoch Európskej únie, považujeme za dôležité v krátkosti upozorniť na rôzne definície pojmu „práca s mládežou“. Dôvod, prečo vnímame definície za dôležité je to, že v rôznych krajinách je práca s mládežou definovaná inak. Výsledkom je to, že financovanie práce s mládežou sa líši. V nasledujúcej časti tejto práce sa budeme venovať definíciám „práce s mládežou“ na úrovni Európskej únie a Slovenska.

Práca s mládežou je charakteristická svojou rôznorodosťou, z čoho vyplývajú ťažkosti s jej presne vytýčením definovaním. Činnosti, ktoré sú zaraďované do oblasti práce s mládežou, sa častokrát prelínajú s inými kultúrnymi, spoločenskými či vzdelávacími aktivitami. Pre lepšie definovanie pojmu je preto kľúčové odpovedať na otázku, kde sa práca s mládežou končí a kde začína. Príkladom je členstvo mladých ľudí v športových kluboch. Ak je cieľom klubu zlepšiť výkonnosť športovca, potom je súbor tréningov ťažké vnímať ako prácu s mládežou. Na druhej strane, ak sa klub snaží formovať a učiť mladých tímovej práci, komunikačným zručnostiam a asertivite, potom tento druh aktivity môžeme vnímať ako prácu s mládežou. Dokument Európskej komisie z roku 2010 hovorí, že charakteristikou práce s mládežou nie je jej sústredenie sa na jednu konkrétnu aktivitu (šport, kultúra), ale na cieľovú skupinu, t.j. mladých ľudí, ako aj na kontext a metódy, ako sa s nimi pracuje.¹

Napriek tomu, že prácu s mládežou možno považovať za interdisciplinárnu, existuje set charakteristík, ktoré ju definujú a s ktorou sa zhodujú pracovníci s mládežou naprieč krajinami EÚ.

1. Cieľovou skupinou sú mladí ľudia.
2. Cieľom práce s mládežou je podporovať mladého človeka na ceste k osobnostnému rozvoju, k emancipácii, zodpovednosti a tolerancii.

Podľa zistení Európskej komisie, približne polovica členských štátov Európskej únie operuje s vlastnou definíciou pojmu „práca s mládežou“, ktorá je formálne zakotvená v legislatívach jednotlivých krajín. V súvislosti s definíciou „práce s mládežou“ na európskej úrovni je nutné spomenúť rezolúciu Rady Európskej únie o práci s mládežou z roku 2010, ktorá hovorí:

„práca s mládežou prebieha v mimoškolskej oblasti, prostredníctvom konkrétnych voľnočasových aktivít založených na neformálnom a informálnom vzdelávaní a na dobrovoľníckej účasti. Tieto aktivity sú koordinované samotnými mladými ľuďmi, príp. spoluorganizované alebo organizované pod vedením pracovníka s mládežou.“ (Resolution of the Council, Brussels, 18 and 19 November 2010).

¹ Working with young people: The value of Youth Work in the European Union, str. 60.

Ďalšiu definíciu práce s mládežou predstavuje dokument Európskeho mládežníckeho fóra z roku 2014, ktoré definuje prácu s mládežou ako:

„aktivity, procesy a projekty, vytvorené mladými, pre mladých a s mladými s cieľom poskytnúť priestor mladým ľuďom na ich osobnostný rozvoj a ich potreby. Dokument taktiež predostiera princípy kvalitnej práce s mládežou nasledovne:

Práca s mládežou je zameraná na:

1. mladých ľudí, ich práva, schopnosti, skúsenosti, záujmy a potreby
2. pozitívne vzťahy s ostatnými
3. posilnenie (*angl.:empower*) mladých a vnímanie ich ako partnerov
4. pozitívny osobný a sociálny dopad
5. dobrovoľnú a zmysluplnú participáciu
6. neformálny a informálny vzdelávací proces
7. pútavý a zábavný prístup.

Nemecko

Práca s mládežou je v Nemecku veľmi rôznorodá v dôsledku rozdielov medzi jednotlivými spolkovými republikami. Práca s mládežou je však jednotne definovaná a ukotvená v legislatíve krajiny.² Pred tým, ako sa budeme venovať spôsobom a formám financovania práce s mládežou v Nemeckej spolkovej republike, považujeme za potrebné objasniť systém, ktorého súčasťou je aj téma tejto analýzy.

Na národnej úrovni je za prácu s mládežou zodpovedné Ministerstvo rodinných záležitostí, seniorov, žien a detí (*nem.*: *Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend*), ktorého kompetencie v tejto oblasti spočívajú v/ vo:

- a) *asistencii detským a mládežníckym organizáciám pôsobiacim na národnej a regionálnej úrovni v oblasti tvorby metodík, obsahu a orientácie,*
- b) *podpore politického, kultúrneho a športového vzdelávania pre mladých, ako aj medzinárodné mládežnícke výmeny,*
- c) *vymenúvaní odborníkov k príprave dokumentu zaoberajúcom sa aktuálnou situáciou mladých ľudí a ich vývojom v krajine,*
- d) *administrácii súčasných zákonov krajiny,*
- e) *zotrúvaní v priamom kontakte s inštitúciami na regionálnej a lokálnej úrovni.*³

Napriek zmieneným kompetenciám služby mladým, a teda aj práca s mládežou, spadajú do poľa pôsobnosti viacerých ministerstiev. Príkladom je Ministerstvo práce a sociálnych vecí, Ministerstvo zdravotníctva, Ministerstvo školstva a výskumu či Ministerstvo vnútra. Na národnej úrovni sa definujú a tvoria stratégie pre mládež a zabezpečuje sa koordinácia krokov medzi vládou, spolkovými republikami, mestami a obcami.

Okrem jednotlivých ministerstiev operuje na národnej úrovni aj Komisia pre rodiny, seniorov, ženy a mládež (*nem.*: *Ausschuss für Familie, Senioren, Frauen und Jugend*), ktorá je priamo podriadená nemeckému parlamentu a ktorej aktivity, okrem iného, zahŕňajú podporu v oblasti: vzdelávania detí a mládeže v predškolskom a školskom veku, zvyšovania participácie mladých ľudí, rovnakých príležitostí vo veciach vzdelávania, možnosti participácie pre mladých so zdravotným znevýhodnením.⁴

² FRENZEL, H., *Working with young people: The value of Youth Work in the European Union*, str. 4.

³ *Database for International Youth Work*, http://m.dija.de/fileadmin/medien/downloads/Laender/Germany_youthpolicies.pdf, str. 8.

⁴ *Database for International Youth Work*, http://m.dija.de/fileadmin/medien/downloads/Laender/Germany_youthpolicies.pdf, str. 9.

V súvislosti s inštitúciami zodpovednými za kreovanie stratégií v oblasti práce s mládežou je vhodné spomenúť Asociáciu pre pomoc deťom a mládeži (*nem.: Arbeitsgemeinschaft für Kinder- und Jugendhilfe*). Daná asociácia slúži ako platforma združujúca verejné a mimovládne inštitúcie pracujúce s mládežou, vrátane mládežníckych organizácií, charít či ministerstiev pre mládež z jednotlivých spolkových republík. Asociácia nepracuje s mládežou priamo, no usiluje sa o jej efektívnu politickú reprezentáciu, ako aj o väčšiu mieru štátnej podpory vo vzťahu k mládežníckym organizáciám.⁵

Politika pre mládež, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je aj práca s mládežou, spadá do kompetencie jednotlivých spolkových republík. Na úrovni spolkových republík operujú ministerstvá alebo odbory pre mládež, ktorých úlohou je rozvíjať a propagovať kvalitné služby mladým a mládežnícku politiku. Zaujímavosťou je, že jednotlivé ministerstvá spolkových republík vzájomne spolupracujú a koordinujú kroky v oblasti práce s mládežou, a to prostredníctvom Konferencie ministrov pre mládež a rodinné záležitosti.

Reálne aktivity spojené s prácou s mládežou sa odohrávajú na lokálnej úrovni, a to vďaka sieti verejných (mládežnícke odbory) a mimovládnych organizácií. Na to, aby bola práca s mládežou na lokálnej úrovni vykonávaná efektívne, slúži princíp subsidiarity, kedy sú orgány vyššej správy zodpovedné za vykonávanie takých činností spojených s prácou s mládežou, ktoré nedokáže zabezpečiť žiaden iný subjekt/ organizácia na nižšej úrovni.⁶ Mestá a obce, resp. ich odbor pre mládež, je zodpovedný za plánovanie a financovanie práce s mládežou.⁷

Práva a potreby detí a mladých sú v Nemecku legislatívne ukotvené v Zákone o dieťati a mládežníckych službách, tzv. SGB VIII (*nem: Sozialgesetzbuch Achten Buch Kinder- und Jugendhilfe*), ktorý definuje záber, kľúčové aspekty a poskytovateľov služieb v oblasti práce s mládežou takto:⁸

§ 11 Práca s mládežou predstavuje:

1. Kroky smerujúce k rozvoju mladého človeka musia byť orientované na záujmy mladých. Mladí ľudia by mali byť spolutvorcami krokov, ktoré budú viesť k ich sebaurčeniu a k prevzatiu zodpovednosti v spoločnosti.
2. Práca s mládežou má byť poskytovaná inštitúciami, skupinami ako aj mládežníckymi iniciatívami verejného aj mimovládneho charakteru.

⁵ Navštívené 2.1.2019, spracované podľa: <https://www.agj.de/subnavigation/andere-sprachen/selbstverstaendnis-der-agj-in-englisch/our-mission-who-are-we.html>.

⁶ Navštívené 2.1.2019, <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/content/youthwiki/overview-germany>.

⁷ Navštívené 2.1.2019, <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/content/youthwiki/1-youth-policy-governance-germany>.

⁸ *Youth Policies in Germany*, 2017, str. 8.

3. Práca s mládežou sa má sústreďovať na:

- mimoškolské vzdelávanie zamerané na všeobecné, politické, spoločenské, zdravotnícke, kultúrne prírodovedné či technické vzdelávanie.
- Práca s mládežou v oblasti športu, hier
- Práca s mládežou má byť prepojená so zamestnaním, školou a rodinou
- Medzinárodná práca s mládežou
- Rekreačia detí a mládeže
- Poradenstvo

4. Aktivity súvisiace s prácou s mládežou môže v určitých prípadoch zahŕňať aj mladých nad 27 rokov.

Ako bude možno vidieť v ďalšej časti tejto práce, Nemecko je príkladom krajiny, ktorá má jasnú, decentralizovanú štruktúru v oblasti financovania práce s mládežou.

Financovanie v Nemeckej spolkovej republike

Práca s mládežou je v Nemeckej spolkovej republike financovaná prostredníctvom plánov a projektov, ktoré financujú činnosť organizácií pracujúcich s mládežou na lokálnej, regionálnej i národnej úrovni. Neoddeliteľnou súčasťou financovania práce s mládežou sú aj fyzické osoby či súkromné inštitúcie.

Najvýznamnejšiu formu financovania práce s mládežou *na národnej úrovni* predstavuje Federálny plán dieťaťa a mládeže (*nem. Kinder- und Jugendplan des Bundes, KJP*). Cieľom tohto plánu je financovať aktivity spojené s poskytovaním služieb deťom a mládeži, ktoré majú celoštátne pôsobenie a ktoré by nedokázali byť financované jednotlivými spolkovými republikami. Príkladom je vzdelávanie v oblasti politiky, kultúry, športov, integrácia mladých migrantov, sociálna a profesionálna integrácia mladých, ako aj medzinárodné mládežnícke výmeny a práca mládežníckych organizácií.

Federálny plán je súčasťou štátneho rozpočtu a je procesne vedený a administrovaný Ministerstvom pre rodiny, seniorov, ženy a mládež.⁹

	2016	2017
Rozpočet štátu	316,9 mld. EUR	329,1 mld. EUR
Ministerstvo pre rodiny, seniorov,	9,1 mld. EUR	1,1 mld. EUR

⁹ Funding Youth Policy (Germany), navštívené 31.1.2019, <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/sites/youthwiki/files/gdlgermany.pdf>.

ženy a mládež		
Federálny plán dieťaťa a mládeže (KJP)	176 mil. EUR	177 mil. EUR (0,05% rozpočtu) - z toho 91,8 mil. alokovaných na špecifickú cieľovú skupinu mladých (mladí s migračným pozadím, mladé rodiny)

Význam národnej úrovne v súvislosti s prácou s mládežou je ten, že v tejto vrstve sa formulujú celoštátne stratégie pre mládež, implementácia politík z európskej úrovne a koordinácia financií z EÚ, resp. Európskeho sociálneho fondu. Dôležitú úlohu v prerozdeľovaní financií a implementácii národných stratégií majú však jednotlivé spolkové republiky a regióny.

Každá spolková republika má vlastný republikový plán mládeže (*Landesjungendplane*), ktorý zabezpečuje financovanie regionálnych mládežníckych organizácií, lokálnych projektov a služieb pre mládež. Na úrovni spolkových republík je práca s mládežou, ako súčasť stratégie pre mládež, koordinovaná regionálnymi ministerstvami, ktorých úlohou je podporovať, propagovať a rozvíjať služby a stratégie pre deti a mládež. Na lokálnej úrovni sú obce a mestá zodpovedné za plánovanie a financovanie lokálnych mládežníckych inštitúcií.

Výsledkom analýzy RmS z roku 2017 bolo, že z verejných zdrojov sú financované také aktivity súvisiace s prácou s mládežou, ktoré zodpovedajú cieľom konkrétnych grantových programov. Zaujímavosťou je, že verejné prostriedky môžu byť pridelené aj neziskovým organizáciám. Kritériá na pridelenie financií sa primárne sústreďujú na zámer projektu a akreditáciu inštitúcie. Až 85% finančných prostriedkov určených na služby mladým a deťom boli alokované miestnymi orgánmi, t.j. obcami, mestami, krajmi).¹⁰

¹⁰ Navštívené 5.1.2019, <http://mladez.sk/2018/12/13/statna-podpora-aktivit-po-vyucovani-a-mimoskolskych-aktivit-v-europe/>.

Taliansko

Práca s mládežou bola v Taliansku hlboko ovplyvnená a formovaná historickým pozadím krajiny. Od osemdesiatych rokov minulého storočia sa v oblasti práce s mladými rozmáha trend ideologickej plurality, dôsledkom čoho je napríklad to, že v Taliansku doposiaľ neexistuje jednotná definícia a legislatívne ukotvenie termínu „práca s mládežou.“¹¹ Historicky bola práca s mládežou v Taliansku vnímaná buď ako súbor aktivít, ktorých cieľom bolo efektívne integrovať mladých ľudí do trhu práce, alebo predchádzať rizikovej činnosti mladých (užívanie drog, alkohol a pod.). Napriek tomu, že práca s mládežou má v Taliansku dlhú históriu vďaka rôznym spoločensko-vzdelávacím aktivitám organizovaným pre mládež zo strany cirkvi, skautských zložiek či organizácií tretieho sektora, pojem „práca s mládežou“ sa v krajine začal častejšie používať v dôsledku finančnej podpory z Európskej únie.¹²

Na národnej úrovni bolo za tvorbu politík pre mládež zodpovedné Ministerstvo pre mládežnícku politiku a šport. V roku 2006 nastala v Taliansku reforma mládežníckej politiky, ktorej hlavným prínosom bolo vytvorenie Ministerstva mládeže a športu, ako aj národného fondu pre mládežnícke politiky. Cieľom fondu bolo podporovať kultúru, voľbu povolania a sociálnu integráciu mladých.¹³ Vďaka tejto reforme bolo viac finančných prostriedkov orientovaných na zlepšovanie verejných priestorov pre mládež pod taktovkou organizácií tretieho sektora.¹⁴

Od roku 2008 je za koordináciu a definovanie stratégií pre mládež zodpovedné Ministerstvo pre mládež a občiansku službu. Za tvorbu politík súvisiacich s mládežou sú však zodpovedné aj viaceré iné ministerstvá, konkrétne: Ministerstvo práce a sociálnych vecí, Ministerstvo školstva, Ministerstvo zdravotníctva a Ministerstvo pre európske záležitosti.¹⁵ Dokument vydaný pre Európsku úniu a Radu Európy v roku 2018 poukazuje, že práca s mládežou v súčasnosti nepredstavuje priority talianskej vlády, výsledkom čoho je klesajúci trend finančnej podpory mládežníckeho sektora zo strany štátu. Priority vlády sa skôr zameriavajú na riešenie problémov nezamestnanosti mladých, vzdelávanie a odchod mladých ľudí z niektorých častí krajiny.¹⁶

Na národnej úrovni sa teda opäť tvoria politiky a stratégie pre mládež, pričom implementáciu týchto stratégií majú v kompetencii orgány na úrovni krajov a miest. V dôsledku reformy talianskej ústavy (Titul V., čl. 117) majú orgány miestnej samosprávy právomoc zasahovať do všetkých oblastí, ktoré nie sú jasne definované v legislatíve na národnej úrovni, vrátane

¹¹ MORCIANO, D., *Youth Work in Italy*, str. 76.

¹² d'AMORE et al., *Country Sheet on Youth Work in Italy*, str. 1-3.

¹³ *Working with young people: the value of youth work in the EU*, str. 5.

¹⁴ MORCIANO, D., *Youth Work in Italy*, str. 77.

¹⁵ *Working with young people: the value of youth work in the EU*, str. 8.

¹⁶ d'AMORE et al., *Country Sheet on Youth Work in Italy*, str. , str. 2.

implementácie stratégií pre mládež a práce s mládežou.¹⁷ Na úrovni miest a obcí by mali existovať akési miestne odbory pre mládež (spadajúce pod miestnu samosprávu), ktorých zodpovednosťou je mapovať a reflektovať potreby mladých v danej lokalite v spolupráci s organizáciami tretieho sektora. Dokument Európskej komisie uvádza, že práca s mládežou je zväčša vykonávaná organizáciami tretieho sektora. Ako uvádza ďalšia štúdia Európskej únie, práca s mládežou organizovaná verejnými/ štátnymi inštitúciami takmer neexistuje (*angl.: Statutory youth work in Italy is almost non-existent.*).¹⁸ Touto štruktúrou sa Taliansko do veľkej miery podobá Slovensku.

V analýze z roku 2013, ktorú publikovala Európska komisia, je jasne zdôraznené, že dáta o alokovaní finančných prostriedkov na prácu s mládežou všeobecne nie sú v Taliansku dostupné. Dostupné sú však informácie o dotácii finančných prostriedkov prostredníctvom Národného fondu. V roku 2010 a 2011 išlo 46% z celkovej sumy 81 mil. EUR na podporu regionálnych a lokálnych projektov v závislosti od dohody medzi vládou, regiónmi, krajmi a mestami. V roku 2012 boli dotácie z národného fondu využité primárne na podporu zásahov na miestnej a regionálnej úrovni (spolu cca 7,4 mil. EUR).¹⁹

2007 - 2009	2010	2011	2012
130 mil. EUR	81 mil. EUR	33 mil. EUR	7,4 mil. EUR

Práca s mládežou je v Taliansku lepšie rozvinutá na regionálnej úrovni. Príkladom je Dohoda o rámcovom programe medzi orgánmi miestnej samosprávy, krajmi a štátom. Cieľom má byť pravdepodobne vyrovnanie rozdielov v oblasti práce s mládežou v jednotlivých regiónoch. Vďaka dohode majú jednotlivé regióny možnosť žiadať o granty prostredníctvom Národného fondu s cieľom implementovať jednotný program/ stratégiu pre mládež. Dokument *Youth Work Study Country Report* uvádza, že problémom je napríklad to, že niektoré regióny odpovedajú na potreby mladých, no bez akejkoľvek stratégie, pričom iné regióny využívajú dotáciu z Národného fondu na systematickú implementáciu stratégií.²⁰ V tomto ohľade chýba Taliansku komplexný prístup ku koordinácii práce s mládežou.

Vo všeobecnosti platí, že Ministerstvo pre mládež alokuje finančné prostriedky mládežníckym organizáciám či orgánom miestnej správy. Problém však spočíva v tom, že tieto finančné prostriedky sú určené na implementáciu politik pre mládež (*tzv. youth policies*) vo všeobecnosti. Práca s mládežou teda nie je konkrétnou súčasťou tejto dotácie.

¹⁷ *Working with young people: the value of youth work in the EU*, str. 8

¹⁸ *Working with young people: the value of youth work in the EU*, str. 5.

¹⁹ ROTA, S., *Country Sheet on Youth Policy in Italy*, str. 20.

²⁰ *Working with young people: the value of youth work in the EU*, str. 9

V dokumente *Youth Work Country Sheet Italy* z roku 2018 je ako hlavný spôsob financovania politiky pre mládež spomenutý program Európskej únie Erasmus+.²¹ Podľa autorov dokumentu je Erasmus+ „najznámejším, najviac oceňovaním a najefektívnejším programom pre mladých“, nakoľko učí mladých ľudí zručnostiam potrebným pre pracovný trh a ďalšie vzdelávanie.²²

²¹ d'AMORE et al, *Country Sheet on Youth Work in Italy*, str. 8.

²² d'AMORE et al, *Country Sheet on Youth Work in Italy*, str. 14.

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska

Politika mládeže je v Spojenom kráľovstve silne decentralizovaná. Wales, Škótsko a Severné Írsko majú vlastnú, od centrálnej vlády nezávislú administratívu, ktorá je zodpovedná za tvorbu a implementáciu stratégie pre mládež v regiónoch. Na európskej úrovni je hlavným orgánom reprezentujúcim britskú politiku mládeže tzv. Výbor pre deti, školy a rodiny.²³

Finančná kríza v roku 2008 veľmi významne ovplyvnila financovanie mládežníckeho sektora a práce s mládežou. Z výsledkov analýzy, ktorá sa venovala skúmaniu zmien v oblasti financovania práce s mládežou vo Veľkej Británii, vyplýva, že zmeny financovania nenastali len v oblasti škrtoch v rozpočte. Podľa autorov článku dôležitejšiu zmenu predstavuje prenasťavenie v štruktúre financovania práce s mládežou. Grantové schémy poskytované štátom sú, podľa autorov, menej flexibilné a viac cielené na organizácie pracujúce s marginalizovanými mladými ľuďmi. V praxi to znamená, že organizácie pracujúce napríklad s mladými migrantmi majú viac možností na získanie grantov, nakoľko sa v ich práci venujú konkrétne tejto znevýhodnenej populácii. Ďalšou zmenou, ktorá hlboko zasiahla financovanie práce s mládežou vo Veľkej Británii, je dôraz štátu na tzv. merateľné ukazovatele (*angl.: measurable outcomes*).²⁴ Na lepšie pochopenie situácie možno spomenúť príklad organizácie pracujúcej s mladými migrantmi vo veku od 11 do 25 rokov. Organizácia mapuje, do akej miery majú jej aktivity vplyv na integráciu mladých utečencov, teda napríklad, či je výsledkom jej konkrétnej aktivity posilnenie komunikačných zručností jedinca. V tomto ohľade je práca s mládežou hodnotená podľa presne definovaných kritérií vzťahujúcich sa na celú prácu s mládežou, nie na štandardy aplikovateľné na prácu s mladými migrantmi konkrétne.

Práca s mládežou je v Spojenom kráľovstve vykonávaná z veľkej miery organizáciami tretieho sektora, z ktorých sú niektoré organizácie podporované štátom prostredníctvom grantov. Medzi rokmi 2005 a 2008 vytvorilo Ministerstvo pre deti, školy a rodiny grantovú výzvu, v ktorej podporilo 85 mládežníckych organizácií, vrátane britského Červeného kríža či Medzinárodnej ceny vojvody z Edinburghu, UNICEF alebo YMCA.

Podobne ako v iných krajinách, aj vo Veľkej Británii chýbajú dáta o formách financovania práce s mládežou špecificky. Na rozdiel od iných krajín má však Veľká Británia vytvorený súhrnný prehľad o možnostiach financovania aktivít spojených s mládežou, či už ide o vlastné projekty vytvorené mladými ľuďmi alebo o financovanie aktivít organizácií pracujúcich s mládežou. Najvýznamnejším zdrojom financovania dostupnom zo štátu je stránka

²³ *Country Sheet on Youth Policy in the UK*, str. 5.

²⁴ *Working with young people: The value of Youth Work in the European Union*, str. 72.

www.governmentfunding.org.uk, ktorá sprostredkúva informácie na národnej, regionálnej, ako aj lokálnej úrovni pre neziskové organizácie a lokálne komunity.

Za poskytovanie služieb deťom a mladým, ako aj za implementáciu štátnych politík pre mládež, sú v súčasnosti zodpovedné inštitúcie miestnej samosprávy. Pri presadzovaní takéhoto decentralizovaného prístupu je cieľom zflexibilniť systém podpory pre mládež v závislosti od potrieb daného regiónu.

Anglicko

Podobne ako v iných krajinách, aj v Anglicku chýba dostatočné množstvo dát, ktoré by analyzovali koľko finančných prostriedkov bolo alokovaných na prácu s mládežou konkrétne. Čo je však dostupné sú informácie o financovaní služieb mladým (tzv. *youth services*), do ktorých možno zahrnúť aj prácu s mládežou. Práca s mládežou je v celom Spojenom kráľovstve vykonávaná pracovníkmi s mládežou z verejného, ako aj neziskového sektora.²⁵

Národná úroveň

Od roku 2010 do 2013 bolo za tvorbu stratégií pre mládež zodpovedné Ministerstvo školstva, prostredníctvom ktorého bolo medzi rokmi 2011 a 2012 na „deti, mladých a rodiny“ v Anglicku alokovaných 2.66 mld. GBP, čo predstavuje menej ako 0,5% z celkového HDP krajiny. Predchodcom Ministerstva školstva bolo Ministerstvo pre deti, školy a rodiny. Dôvod, prečo je dôležité spomenúť práve Ministerstvo pre deti je ten, že po prvý raz v histórii spadali takmer všetky témy súvisiace s mládežou pod jedno ministerstvo. Medzi rokmi 2007 a 2010 zahŕňali jeho kompetencie oblasti ako: školská politika, služby pre deti a mládež, zdravie mládeže, šport a hra, chudoba detí, závislosti.

V súčasnosti je politika pre mládež v pôsobnosti Ministerstva pre digitalizáciu, kultúru, médiá a šport, ktoré však v oblasti spolupracuje s viacerými ďalšími ministerstvami a ich oddeleniami. Napriek príslubom zo strany novej vlády, Anglicko od roku 2016 nedisponuje komplexnou stratégiou pre mládež. Kompetencie Ministerstva pre digitalizáciu v súčasnosti zahŕňajú podporu aktivít mimo školského prostredia či podporu orgánov miestnej správy (tzv. *local authorities*).

Lokálna úroveň

Orgány miestnej samosprávy sú zo zákona²⁶ povinné zabezpečiť deťom a mladým ľuďom vo veku od 13 do 19 rokov dostatočné vzdelávacie (formálne aj neformálne) služby v nimi spravovanej lokalite.²⁷ Tento zákon však neprikazuje samospráve alokovať finančné

²⁵ MULRANEY, K., *Working with young people: The value of youth work in the EU*, str. 12.

²⁶ Education and Inspections Act, 2006.

²⁷ Youth policies in the United Kingdom (England), str. 16.

prostriedky na služby mladým. Podobne, miestne samosprávy nie sú viazané zákonom, aby takéto služby vykonávali sami. Ide skôr o to, aby koordinovali prácu neziskových, komunitných a verejných organizácií v danom regióne. Úlohou miestnej samosprávy v oblasti práce s mládežou je:

- „*prepájať mladých ľudí s komunitami, umožňujúc im tak byť súčasťou väčšieho spoločenstva*
- *zapájať sa do života komunity, a to prostredníctvom dobrovoľníctva a participácie na veciach verejných*
- *poskytovať mladým ľuďom možnosti vykonávať rôznorodé aktivity v bezpečnom prostredí, cez ktoré rozvíjajú spolupatričnosť, socializáciu s rovesníkmi, trávenie času so staršími a formovanie vzťahu s ľuďmi, ktorým môžu dôverovať*
- *podporovať osobnostný a sociálny rozvoj mladého človeka, prostredníctvom ktorého si mladí ľudia osvoja zručnosti potrebné na ich pôsobenie v škole, zamestnaní či prechode do dospelosti*
- *komunikáciu, sebavedomie, tvorivosť, koordinačné zručnosti, schopnosť riešiť problémy, ovládať svoje pocity, vzťahy, líderstvo, ako aj odolnosť a rozhodnosť*
- *posilňovať fyzické, duševné a emočné zdravie mladých ľudí*
- *pomôcť mladým, ktorým hrozí odchod zo školy, aby využívali svoj potenciál iným spôsobom, napr. prostredníctvom tréningov či zapojenia sa do odborných škôl*
- *podporovať aspirácie mladých ľudí, budovať ich odolnosť, informovať ich o následkoch ich rozhodnutí, vedúc tak k poklesu tehotenstva u mladých.*²⁸

Orgány miestnej správy nedisponujú balíkom finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, ktorý by bol určený konkrétne a výhradne na služby mladým či prácu s mládežou. Miestne samosprávy však dostávajú dva typy grantov priamo od Ministerstva pre komunity a miestnu samosprávu (angl.: *Department for Communities and Local Government*). Tieto granty sú: *Business Rate Retention Scheme* a *Revenue Support Grant*.

V súvislosti s financovaním služieb pre mladých má významnejšiu úlohu práve Grant podpory výdavkov (RSG). Ten je určený na podporu pokrytia akýchkoľvek služieb občanom danej samosprávy, pričom každý orgán miestnej správy má právo si určiť, na aké konkrétne služby bude daný grant prerozdelený. Financovanie práce s mládežou je teda na tejto úrovni do veľkej miery podmienené rozhodnutím orgánov miestnej správy.²⁹

Okrem finančných prostriedkov alokovaných prostredníctvom Revenue Support Grant orgánom miestnej samosprávy, ponúkajú jednotlivé ministerstvá aj iné granty. Tieto granty sú

²⁸ Youth policies in the United Kingdom (England), str. 8.

²⁹ A guide to the local government finance settlement in England. Navštívené 10.1.2019.

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/266886/LGFS_Guide.pdf.

pridelované organizáciám, ktorých aktivity majú potenciál naplňovať ciele stratégií pre mládež. Je dôležité zdôrazniť, že tieto granty nie sú špecificky určené len na prácu s mládežou, ale pokrývajú širokú škálu aktivít, ako napr. dobrovoľníctvo na národnej úrovni.

Od roku 2010 do 2015 sformovalo Ministerstvo školstva novú medzisektorovú stratégiu pre mládež *Positive for Youth*, ktorá mala zahŕňať mladých vo veku od 13 do 19 rokov a pri kreovaní ktorej boli do veľkej miery zapojení aj samotní mladí ľudia. Medzi rokmi 2011 až 2013 poskytlo Ministerstvo školstva orgánom miestnej správy finančné prostriedky v hodnote 780 000 GBP, ktoré mali byť použité pre potreby mladých v regióne.³⁰

³⁰ A guide to the local government finance settlement in England. Navštívené 10.1.2019.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/266886/LGFS_Guide.pdf.

Súkromný sektor

Súkromný sektor predstavuje dôležitú súčasť financovania práce s mládežou. Toto financovanie je však ťažko monitorovateľné, nakoľko mnoho inštitúcií pôsobí len na lokálnej úrovni. Na národnej úrovni však existujú inštitúcie, ktoré dlhodobo a systematicky poskytujú finančné prostriedky na prácu s mládežou.

Najvýznamnejšou organizáciou je *National Lottery Community Fund* (predtým *Big Lottery Fund*), ktorý dlhodobo podporuje projekty komunitného, sociálneho a vzdelávacieho charakteru na národnej úrovni. V roku 2017 podporil fond približne 11 000 projektov v celkovej hodnote 508,5 mil. GBP. V porovnaní s predchádzajúcim rokom, kedy bolo prerozdelených približne 717 mil. GBP, bol zaznamenaný výrazný pokles o 200 mil. GBP.³¹ *BBC Children in Need* poskytuje granty organizáciám pracujúcim s deťmi a mládežou zo znevýhodneného prostredia naprieč celým Spojeným kráľovstvom. Tento fond poskytuje širokú škálu grantov – od veľkých (nad 10 000 GBP) po menšie granty (do 10 000 GBP). Ďalšie súkromné organizácie poskytujúce financie na národnej úrovni sú napr.: *Paul Hamlyn Foundation* alebo *The Price's Trust*.

V júni 2011 zverejnil britský parlament prehľad o financovaní služieb poskytovaných mládeži v Anglicku. Výsledkom ich zistenia bolo, že čím ďalej, tým viac inštitúcií poskytujúcich služby mladým diverzifikuje svoje príjmy. Štátna dotácia jednej z najvýznamnejších mládežníckych organizácií v Anglicku, YMCA Anglicko, predstavovala len 40% jej celkového rozpočtu. Pri organizácii London Youth predstavovala dotácia zo štátu len 15%.³²

Financie orgánmi miestnej správy na služby mládeži v daných rokoch:

Finančný rok	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Spotreba	336,8 mil.	358,6 mil.	390,7 mil.	397,6 mil.	397,9 mil.	374,5 mil.	350,2 mil.

³¹ National Lottery Revenue, navštívené 10.1.2019, <https://www.thirdsector.co.uk/national-lottery-revenue-fall-leads-200m-drop-big-lottery-fund-grants/finance/article/1488548>.

³² Navštívené 15.1.2019, <https://publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmeduc/744/74408.htm#n105>.

Wales

Pred tým, ako sa začneme zaoberať financovaním práce s mládežou v tejto časti Spojeného kráľovstva, je nutné vyzdvihnúť, že práve Wales je príkladom transparentnosti v prerozdeľovaní finančných prostriedkov na prácu s mládežou. Waleská vláda v spolupráci s Národným štatistickým úradom vytvára každoročnú štatistiku vývoja v oblasti práce s mládežou.³³

Práca s mládežou je vo Walese vykonávaná verejnými inštitúciami (konkrétne ide o 22 orgánov miestnej samosprávy) a neziskovým sektorom. Financovanie služieb pre mladých je riešené rovnako ako v Anglicku, t.j. centrálna vláda vo Walese prideluje orgánom miestnej samosprávy balík peňazí vo forme *Revenue Support Grant* (ďalej ako RSG). Miestna samospráva sa v závislosti od lokálnych potrieb rozhodne, do ktorých služieb konkrétne a v akom pomere tieto finančné prostriedky prerozdeli.³⁴ Po pridelení financií sú orgány miestnej samosprávy povinné vypracovať ročnú správu, v ktorej predložia dokumentáciu o rozsahu čerpaní zverených finančných prostriedkov ako aj obsah aktivít, ktoré boli vďaka grantu realizované.

Okrem prerozdeľovania finančných prostriedkov prostredníctvom horeuvedeného grantu, poskytuje welská vláda aj iné grantové schémy na podporu práce s mládežou. V dokumente *National Youth Strategy for Wales* pre roky 2014 – 2018 vláda predstavila grantovú schému určenú orgánom miestnej samosprávy. Tento grant, *Youth Work Strategy Support Grant*, mal predstavovať 4-ročnú schému na poskytovanie nízkoprahových služieb v jednotlivých samosprávach. V súvislosti s týmto grantom je nutné spomenúť, že jedným z jeho cieľov bolo podporovať vzdelávanie pracovníkov s mládežou rovnako vo verejnom, ako aj súkromnom sektore.³⁵

V predchádzajúcej časti bolo spomenuté financovanie na národnej úrovni, a to zo strany vlády smerom k verejným inštitúciam miestnej úrovne. Zaujímavosťou však je, že welská vláda poskytuje granty aj neziskovým organizáciám. Takouto najznámejšou schémou je *National Voluntary Youth Organization Grant*, ktorý umožňuje neziskovým organizáciám pracujúcim s mládežou požiadať o finančné prostriedky pokrývajúce ich základné financovanie.³⁶ Podľa aktuálnych údajov z *YouthWiki*, neziskové organizácie žiadajú o grant do max. výšky 175 000 GBP na rok, pričom ich žiadosť je posudzovaná vládou Walesu. Na to, aby neziskové mládežnícke organizácie mohli požiadať o daný grant, musia spĺňať nasledovné kritériá:

³³ Youth Work in Wales, 2017-2018, navštívené 15.1.2019, <https://gov.wales/docs/statistics/2018/181017-youth-work-2017-18-en.pdf>.

³⁴ Funding Youth Policy, navštívené 20.1.2019, <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/content/youthwiki/17-funding-youth-policy-united-kingdom-wales>.

³⁵ The National Youth Work Strategy for Wales 2014–2018, str. 19.

³⁶ The National Youth Work Strategy for Wales 2014–2018, str. 20.

- 1. organizácia musí byť poskytovateľom práce s mládežou (pod pojmom „mládež“ sa tu rozumie kategória mladých vo veku od 11 do 25 rokov),*
- 2. pôsobnosť organizácie musí pokrývať celé územie Walesu,*
- 3. organizácia musí zahŕňať mladých pri realizácii aktivít i manažmente svojich úloh³⁷*

Orgány miestnych samospráv vo Wales dostávajú finančnú podporu aj z Európskej únie, konkrétne z Európskeho sociálneho fondu. V minulosti boli finančné prostriedky získané z ESF vo Wales využívané na integráciu mladých ľudí do trhu práce, ich rekvalifikáciu či tréningy.³⁸

³⁷ National Voluntary Youth Organisations (NVYO) Grant scheme 2018–2020, str. 4.

³⁸ Funding Youth Policy, navštívené 20.1.2019, <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/content/youthwiki/17-funding-youth-policy-united-kingdom-wales>.

Česká republika

Podobne ako pri predchádzajúcich krajinách sa v nasledujúcej časti budeme venovať legislatívnemu ukotveniu práce s mládežou. V dokumente *Country Report* z roku 2018 je jasne definovaný problém s termínom „práca s mládežou“. Na jednej strane sa pod týmto pojmom myslí práca s mládežou v školskom prostredí, ale mimo riadneho vyučovacieho procesu (centrá voľného času, školské kluby a pod.). Na druhej strane je práca s mládežou vnímaná ako práca založená primárne na neformálnom vzdelávaní, ktoré je v Českej republike zväčša poskytované organizáciami tretieho sektora.³⁹

V Českej republike v súčasnosti neexistuje zákon o mládeži, ani zákon, ktorý by jasne ukotvil prácu s mládežou. Napriek tomu však existuje rad zákonov a vyhlášok, ktoré sa do istej miery týkajú a ovplyvňujú prácu s mládežou. Príkladom takej vyhlášky je Vyhláška č. 74/2005 o záujmovom vzdelávaní, ktoré je definované ako „vzdelávanie poskytujúce účastníkom naplnenie voľného času záujmovou činnosťou a ktorá sa zväčša uskutočňuje v školských zariadeniach pre záujmové vzdelávanie.“⁴⁰ Táto vyhláška určuje kvalifikačné kritéria pre pracovníkov v strediskách pre záujmové vzdelávanie, teda v školských kluboch, centrách voľného času a pod. Ďalším príkladom je Zákon o dobrovoľníckej službe z roku 2002, ktorý definuje dobrovoľníctvo a dobrovoľníka aj v rámci mládežníckeho sektora.⁴¹

Na národnej úrovni spadajú mládežnícke politiky a práca s mládežou do kompetencie viacerých ministerstiev. Hlavnú úlohu v tejto oblasti však zohráva Ministerstvo školstva, mládeže a športu, resp. Odbor mládeže. Úlohou odboru je tvoriť politiky a stratégie pre mládež, implementovať ich a následne vyhodnocovať. Odbor mládeže je taktiež zodpovedný za koordináciu medzisektorovej pracovnej skupiny, ktorá je zodpovedná za tvorbu akčných plánov, prostredníctvom ktorých sa dané stratégie pre mládež implementujú.⁴²

Od roku 2000 majú orgány miestnej samosprávy veľkú mieru nezávislosti v oblasti tvorby politik pre mládež. Všetkých 13 regiónov (plus región Hlavného mesta Prahy) Českej republiky má vypracované regionálne stratégie a/alebo koncepčné dokumenty, ktorých súčasťou je aj politika pre mládež a práca s mládežou na miestnej úrovni. Pri tvorbe týchto stratégií však častokrát dochádzalo k tomu, že jednotlivé body sa zameriavajú všeobecne na oblasť vzdelávania, prípadne stratégia celkovo je veľmi obsiahla bez konkrétnych krokov.⁴³

³⁹ MASKOVA, Z., 2018, *Country Sheet on Youth Work in the Czech Republic*, str. 3.

⁴⁰ Zájmové vzdelávanie, navštívené 21.1.2019, <http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>.

⁴¹ Dobrovoľnícka služba, navštívené 22.1.2019, <https://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

⁴² ULICNA, D., *Working with young people: The value of youth work in the EU (Czech Republic)*, str. 9.

⁴³ ULICNA, D., *Working with young people: The value of youth work in the EU (Czech Republic)*, str. 9-10.

Financovanie

V oblasti financovania práce s mládežou je Česká republika jednou z krajín, ktoré majú najprehľadnejšie vypracovaný systém financovania na úrovni Európskej únie.

Ministerstvu školstva, mládeže a športu ČR, resp. Odboru mládeže, sú v súlade s Kapitoulou 3421⁴⁴ alokované finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu za účelom práce s mládežou. Nasledujúca tabuľka približuje alokáciu finančných prostriedkov v jednotlivých rokoch na prácu s mládežou:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (do konca sept. 2018)
Suma v CZK	308,8 mil.	299,7 mil.	224, 3 mil.	276, 2 mil.	272,2 mil.	343 mil.

Od roku 2016 sa financovanie práce s mládežou uskutočňuje prostredníctvom viacerých oddelených grantov, ktoré sa zameriavajú na rôznorodé ciele a cieľové skupiny. Ministerstvo školstva, mládeže a športu ČR poskytuje v súčasnosti niekoľko grantových schém:

1. Programy štátnej podpory práce s deťmi a mládežou pre neštátne neziskové organizácie

Programy sú súčasťou Koncepcie podpory mládeže na obdobie 2014 - 2020. Ročne je na tento grant vynakladaných približne 180 mil. CZK. Cieľom Programov je:

- *vytváření nabídky volnočasových a vybraných cílených aktivit NNO určených pro neorganizované děti a mládež,*
- *významných mezinárodních a celostátních akcí určených dětem a mládeži,*
- *odborné přípravy a vzdělávání dobrovolných pracovníků s dětmi a mládeží,*
- *vytváření podmínek pro rozvoj neformálního vzdělávání,*
- *rozvoje dobrovolnictví a dobrovolné práce s dětmi a mládeží,*
- *výchovy dětí a mládeže v dalších vybraných oblastech, zejména k participaci, ke vzájemné toleranci a pochopení, ke zdravému životnímu stylu,*
- *mezinárodní spolupráce dětí a mládeže a multikulturní výchovy,*
- *vytváření podmínek, možností a rozvoj v poskytování všestranných informací pro potřeby dětí a mládeže,*

⁴⁴ Kapitola hovorí o: „Využití volného času dětí a mládeže, Činnost domů dětí a mládeže, stanic mladých techniků, podpora činnosti mládežnických organizací apod., dětská hřiště, zábavní parky apod.“ Navštívené 22.1.2019, https://is.muni.cz/el/1456/jaro2009/MPR_SUR/um/rozpocetova_skladba_-_aktualni.pdf

- rozvoje materiálne technické základny NNO.⁴⁵

Programy sú teda určené na podporu aktivít voľnočasovej činnosti, neformálneho vzdelávania, odbornej prípravy či medzinárodných výmen. Ako je napísané v samotnej Novele o Programoch štátnej podpory práce s deťmi a mládežou pre neštátne neziskové organizácie, Programy štátnej podpory majú slúžiť ako prostriedok k systematickému a dlhodobému financovaniu práce s mládežou, ktorá sa vykonáva pre „najširšie spektrum detí a mládeže“.⁴⁶ V porovnaní s Veľkou Britániou, v ktorej v súčasnosti prevažuje trend zacielenia finančnej podpory na aktivity pre špecifickú skupinu mladých (mladí bez práce, mladí s migračným zázemím a pod.), kladie Česká republika väčší dôraz na prácu s mládežou všeobecne.

Ministerstvo školstva, mládeže a športu ČR každoročne udeľuje vybraným neziskovým organizáciám titul *Organizácia uznaná Ministerstvom školstva, mládeže a športu ČR pre oblasť práce s deťmi a mládežou*. Udelením takého titulu ministerstvo garantuje kvalitu služieb, ktoré daná nezisková organizácia cieľovej skupine poskytuje. Jednotlivé organizácie žiadajúce o toto osvedčenie musia spĺňať set kritérií, a následne predložiť elektronickú aj fyzickú žiadosť o pridelenie titulu.

Programy sa ďalej členia na 4 podkategórie v závislosti od charakteru organizácie žiadajúcej o grant.

a) Program č. 1.: Organizácie s titulom *Organizácia uznaná Ministerstvom školstva, mládeže a športu ČR pre oblasť práce s deťmi a mládežou*

Cieľom tohto grantu je podporiť neziskové detské a mládežnícke organizácie, ktoré sú držiteľom spomínaný titul/ osvedčenie pre prácu s mládežou. Prostredníctvom tohto grantu je možné zabezpečiť dlhodobejšiu formu financovania práce s mládežou, a tak prispieť k zlepšeniu jej kvality.

b) Program č. 2.: Organizácie - platformy

Táto dotácia poskytuje finančnú podporu inštitúciám, ktoré zastrešujú viacero mládežníckych organizácií, teda platformám reprezentujúcim svojich členov na národnej a regionálnej úrovni. Cieľ programu je rovnaký ako Program. č.1, t.j. podporovať organizácie dlhodobejšie a systematickejšie.

⁴⁵ Novela Programů státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace na léta 2011 až 2015, Cíle Programů.

⁴⁶ Novela Programů státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace na léta 2011 až 2015, Cíle Programů.

c) Program č. 3: Organizácie s pobočkami

Tento program je určený na financovanie aktivít mládežníckych organizácií, ktoré majú pobočky.

d) Program č.4: Organizácie bez pobočiek

Obsahovo sa tento grant venuje rovnakému obsahu ako vyššie uvedené grantové schémy. Rozdiel je však v tom, že o tento konkrétny grant môžu žiadať organizácie, ktoré nemajú pobočky.

2. Investičný grant pre mládežnícke organizácie⁴⁷

Cieľom grantu je podporiť materiálno-technickú základňu mládežníckych organizácií.

Ročne je na tento grant alokovaných približne 27 mil. CZK.

3. Dotačný program podpory mládeže na krajskej úrovni

Ministerstvo školstva prostredníctvom tohto grantu pokrýva 70% nákladov a kraj 30%. Grant „je jedním z prostředků, jak pokrýt oblasti a podporit organizace, které jinak nemají možnost vedle organizací s nadregionální nebo celostátní působností uspět nebo svým zaměřením nespádají do stávajících výzev podpory ze strany státu.“⁴⁸

Okrem vyššie zmienených foriem financovania práce s mládežou je vhodné spomenúť aj grantové schémy pochádzajúce z iných ako štátnych zdrojov. Príkladom je Grantová schéma na podporu česko-nemeckej spolupráce v oblasti detí a mládeže, ktorej cieľom je podporovať medzikultúrny dialóg, dobrovoľníctvo a participáciu detí a mladých. Časť tohto grantu môže byť využitá aj na školenie pedagógov či pracovníkov s mládežou.⁴⁹ V dokumente *Country Report on Youth Work in the Czech Republic* z roku 2018 je ďalej Erasmus+ označený ako najefektívnejší finančný nástroj na podporu práce s mládežou v Českej republike.

⁴⁷ MASKOVA, Z., 2018, *Country Sheet on Youth Work in the Czech Republic*, str. 11.

⁴⁸ Podpora na krajské úrovni, navštívené 23.1.2019, <http://www.msmt.cz/mladez/podpora-na-krajske-urovni>.

⁴⁹ MASKOVA, Z., 2018, *Country Sheet on Youth Work in the Czech Republic*, str. 14.

Financovanie práce s mládežou na Slovensku

Kompetencie štátu a vyšších územných celkov v legislatíve

Práca s mládežou, jej podpora zo strany štátu, ako aj jej financovanie na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni sú ukotvené v Zákone 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou z júla 2008. Okrem iného, tento zákon jasne definuje, kto je mladý človek, čo predstavuje práca s mládežou a neformálne vzdelávanie. Na začiatku tejto práce boli poskytnuté definície práce s mládežou na európskej úrovni. Na Slovensku je táto oblasť definovaná už spomenutým zákonom, ktorý hovorí:

„práca s mládežou je najmä výchovno-vzdelávacia činnosť, spoločenská činnosť, informačná činnosť a poradenská činnosť pre mládež, mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou.“⁵⁰

Oblasť podpory detí a mládeže spadá na Slovensku do kompetencií viacerých ministerstiev. Politika pre mládež, ktorej súčasťou je práca s mládežou, patrí do poľa pôsobnosti Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ktorého kompetencie sú:

- a) riadi a kontroluje výkon štátnej správy na úseku práce s mládežou,
- b) vypracúva koncepciu štátnej politiky vo vzťahu k mládeži,
- c) vypracúva koncepciu vzdelávania mládežníckych dobrovoľníkov, mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou,
- d) utvára právne, organizačné, výskumné a ekonomické podmienky na rozvoj práce s mládežou,
- e) určuje na príslušné obdobie hlavné úlohy a projekty vyplývajúce z koncepcie
- f) podporuje činnosť právnických osôb a fyzických osôb v oblasti práce s mládežou,
- g) podporuje organizovanie významných podujatí mládeže na území Slovenskej republiky,
- h) podporuje prípravu programov samosprávy v oblasti rozvoja práce s mládežou,
- i) koordinuje činnosti ústredných orgánov štátnej správy a miestnych orgánov štátnej správy, ktoré vyplývajú z koncepcie štátnej politiky vo vzťahu k mládeži,
- j) kontroluje účelnosť a efektívnosť použitia finančných prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu na prácu s mládežou,
- k) rozhoduje o akreditácii vzdelávacieho zariadenia pre prácu s mládežou a na základe odporúčania akreditačnej komisie vydáva vzdelávaciemu zariadeniu potvrdenie o akreditácii.⁵¹

⁵⁰ Zákon 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou.

Kompetencie vyšších územných celkov vo vzťahu k práci s mládežou sú, okrem spomínaného Zákona 282/2008 Z.z., vymedzené aj Zákonom č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení a Zákonom č. 302/2001 Z.z. o samosprávnych krajoch.

Zákon 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou ukladá vyšším územným celkom nasledujúcu zodpovednosť v oblasti práce s mládežou:⁵²

- a) *podieľa sa na získavaní a analýze informácií o mládeži vo svojej pôsobnosti,*
- b) *podporuje organizovanie práce s mládežou,*
- c) *podporuje aktivitu zdravotne postihnutej mládeže,*
- d) *podporuje iniciatívy v rámci práce s mládežou zamerané na*
 - 1. *poznávanie historického a kultúrneho dedičstva svojho kraja,*
 - 2. *poznávanie historického a kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky,*
 - 3. *ochranu životného prostredia,*
 - 4. *mobilitu mládeže a medzinárodnú spoluprácu,*
 - 5. *záujmové činnosti mládeže,*
- e) *zabezpečuje prevádzkovanie výchovno-vzdelávacích zariadení a stará sa o ich účelné využívanie,*
- f) *kontroluje činnosť akreditovaných vzdelávacích zariadení v oblasti práce s mládežou, ktorých je zriaďovateľom,*
- g) *kontroluje účelnosť využívania finančných prostriedkov poskytnutých zo svojho rozpočtu na prácu s mládežou,*
- h) *spolupracuje s fyzickými osobami a právnickými osobami uvedenými v § 15 ods. 2,*
- i) *podieľa sa na neformálnom vzdelávaní v oblasti práce s mládežou,*
- j) *podporuje informačné a poradenské služby pre mládež,*
- k) *podporuje zapojenie mládeže do dobrovoľníckej služby,*
- l) *podporuje spoluúčasť mládeže.*

⁵¹ Zákon 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou.

⁵² Zákon 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou.

Napriek tomu, že tento zákon predstavuje vyššie zmienené kompetencie, ktorými majú jednotlivé vyššie územné celky disponovať, samosprávy majú stále právo vybrať si, do akej oblasti budú koncentrovať svoje snahy a finančné prostriedky.

Zákon č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) o vzťahu k mládeži ukladá samosprávam nasledujúce kompetencie. Samosprávny kraj má:

k) utvárať podmienky na rozvoj výchovy a vzdelávania, najmä v stredných školách, a na rozvoj ďalšieho vzdelávania,

n) koordinovať rozvoj telesnej kultúry a športu a starostlivosť o deti a mládež.

Ďalším právnym predpisom, ktorý determinuje zodpovednosti orgánov vyšších územných celkov vo vzťahu k mládeži, je Zákon č.369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, ktorý hovorí, že obec:

h) utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport.

Ako spomína autor dokumentu *Kompetencie samosprávy v oblasti práce s mládežou a ich financovanie*, ani jeden zo spomínaných zákonov nerozpracúva a neukladá obciam a samosprávnym krajom konkrétne úlohy vo vzťahu s mládežou. Ide skôr o právne normy, ktorých charakter je čisto rámcový, t.j. vymedzujú rámec pre aktivity vo vzťahu s mládežou. Na druhej strane, Zákon č. 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou poskytuje presnejšiu definíciu úloh a kompetencií pre samosprávy.⁵³

Financovanie v rámci dotácií z MŠVVaŠ

V minulosti prebiehalo financovanie práce s mládežou rôzne. Medzi rokmi 2008 až 2013 bola finančné prostriedky na prácu s mládežou alokované prostredníctvom Programov ADAM, ktorých cieľom bolo podporiť systematickú a účelovú prácu s mládežou v oblasti neformálneho vzdelávania. Programy ADAM sa v tomto období zameriavali na podporu participácie mládeže, dobrovoľnícku činnosť, informačné služby pre mladých, ako aj na podporu ďalšieho vzdelávania pracovníkov s mládežou.

Do Programov ADAM spadali tri kategórie dotačných schém:

1. Program ADAM 1

⁵³ MARUŠINEC, J., *Kompetencie samosprávy v oblasti práce s mládežou a ich financovanie*, str. 3.

Cieľom Programu ADAM 1 bolo podporiť neziskové organizácie, ktoré systematicky pracujú s mládežou, ktorých pôsobnosť siaha do min. 5 okresov a ktorých členská základňa nebola menšia ako 100 registrovaných mladých ľudí do 30 rokov.⁵⁴

2. Program ADAM 2

Program ADAM 2 bol určený na podporu projektových aktivít bez ohľadu na pôsobnosť organizácií žiadajúcich o poskytnutie dotácie.

3. Program ADAM 3

Program ADAM 3 bol určený na podporu aktivít spojených so sieťovaním na národnej i regionálnej úrovni.

V súčasnosti prebieha financovanie práce s mládežou dvojako - prostredníctvom *Programov pre mládež na roky 2014-2020* a prostredníctvom *aktivít IUVENTY*. Poskytovateľom finančných prostriedkov v rámci Programov pre mládež na roky 2014-2020 je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a za ich administráciu je zodpovedná IUVENTA - Slovenským inštitútom mládeže. Cieľom tejto dotačnej schémy je posilniť rozvoj neformálneho vzdelávania v oblasti práce s mládežou a politiku pre mládež, realizovanú na úrovni štátu, vyšších územných celkov, miest a obcí.

Dotačná schéma *Programy pre mládež na roky 2014-2020*⁵⁵ pozostáva zo šiestich dotačných podkategórií, pričom každá z týchto kategórií sa zameriava na inú cieľovú skupinu:

1. Program PODPORA

Prostredníctvom tohto programu sú alokované finančné prostriedky mládežníckym organizáciám za účelom podpory ich pravidelných aktivít.

2. Program PRIORITY

Táto dotácia je venovaná na podporu aktuálnych tém. Príkladom je Štruktúrovaný dialóg alebo Predsedníctvo SR v Rade Európskej únie.

3. Program HLAS

Cieľom Programu HLAS mladých je podporiť organizácie, ktoré zastupujú mladých na regionálnej a národnej úrovni.

4. Program SLUŽBY

Tento druh financovania je určený pre organizácie poskytujúce informácie a služby mladým.

⁵⁴ Príručka pre žiadateľa o poskytnutie dotácie v rámci Programov ADAM, navštívené 25.1.2019, <https://www.minedu.sk/data/att/2095.pdf>.

⁵⁵ Programy pre mládež na roky 2014-2020, navštívené 25.1.2019, <http://www.minedu.sk/data/files/3120.pdf>.

5. Program KOMUNITA

Program KOMUNITA je určený pre organizácie pôsobiace na regionálnej a miestnej úrovni.

6. Program DÔKAZY

Program je určený na podporu zberu relevantných informácií v oblasti práce s mládežou, resp. na výskumy v danej oblasti.

V súvislosti s Programami pre mládež je zaujímavé dodať, že práve programy HLAS, PODPORA a PRIORITY predstavujú pomerne stálu a systematicky využívanú skupinu, vďaka ktorej sú finančné prostriedky alokované pomerne malému spektru mládežníckych organizácií. Ako bolo spomenuté, programy ako PRIORITY, KOMUNITA a DÔKAZY sa zameriavajú na financovanie aktuálnych tém spojených s prácou s mládežou. Z tohto dôvodu je tento systém dotácií menej prehľadný, bez jasného vysvetlenia, prečo je zverejnená téma aktuálna a relevantná v danom roku.

V súvislosti s prácou s mládežou a jej financovaním je nutné spomenúť ďalšieho dôležitého aktéra v oblasti práce s mládežou. Týmto aktérom je IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže. IUVENTA je príspevková organizácia, ktorej kompetencie spočívajú v implementácii štátnych politík pre mládež. Práci s mládežou a neformálnemu vzdelávaniu sa na IUVENTE venuje Odbor podpory práce s mládežou, ktorý každoročne uzatvára s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR kontrakt na *“riešenie úloh štátnej politiky”*. Z daného kontraktu vyplývajú pre IUVENTU niekoľko záväzkov. Prvým je administrovanie grantovej schémy Programov pre mládež na roky 2014-2020. V realite ide o ich propagáciu, prijímanie žiadostí, ich spracovanie či hodnotenie. Druhý záväzok spočíva v tvorbe politík pre mládež, ktorá má byť inkluzívna a participatívna, založená na aktuálnom mapovaní potrieb mladých ľudí. V súvislosti s rozvojom politiky voči mládeži sa v kontrakte spomína aj to, že IUVENTA *„zabezpečí aktivity na podporu samosprávnych orgánov pri vykonávaní ich kompetencií vo vzťahu k mladým.”*⁵⁶ Ďalšou úlohou je účasť na nastavovaní kritérií v oblasti kvality práce s mládežou, ako aj organizácia aktivít vzdelávacieho charakteru s cieľom zabezpečiť kvalitu práce s mládežou. IUVENTA sa v kontrakte ďalej zaväzuje k realizácii vzdelávacích seminárov a školení, ktoré prispievajú k zvyšovaniu povedomia o témach ako je migračná kríza, radikalizácia, xenofóbia či rodová rovnosť. Ostatné záväzky spočívajú napríklad v: propagácii práce s mládežou, koordinácii aktivít Akreditačnej komisie MŠVVaŠ, ako aj rozvoj medzinárodnej kooperácie.

Prehľad aktivít, vyplývajúcich z Kontraktu medzi IUVENTOU a MŠVVaŠ SR, a finančných prostriedkov na ne alokovaných (v EUR)

⁵⁶ Kontrakt medzi IUVENTOU a MŠVVaŠ SR, navštívené 30.1.2019, https://www.iuventa.sk/files/documents/4%20iuventa/aktualne_dok_stranka/akt.kontrakty/Kontrakt_IUVENTA_2018.pdf.

Administrácia dotačnej schémy Programy pre mládež 2014-2020, ktorých poskytovateľom je MŠVVaŠ SR	152 430 EUR
Rozvoj modernej a participatívnej politiky vo vzťahu k mládeži	154 200 EUR
Aktivity na zvyšovanie kvality práce s mládežou	259 500 EUR
Reflektovanie aktuálnych spoločenských výziev	160 400 EUR
Propagácia práce s mládežou na všetkých úrovniach	147 100 EUR
Zabezpečenie úloh vyplývajúcich z aktivít Akreditačnej komisie MŠVVaŠ	20 854 EUR
Medzinárodná spolupráca	55 900 EUR
Národná agentúra EÚ Erasmus +	120 000 EUR
Európsky zbor solidarity	5 000 EUR
EURODESK	20 000 EUR
SPOLU	1 095 384 EUR

Financovanie na úrovni samospráv, miest a obcí

V dôsledku chýbajúcich dát na úrovni samospráv je ťažké zistiť, do akej miery a v akom rozsahu je práca s mládežou financovaná jednotlivými samosprávami. Napriek tomu je vhodné spomenúť prieskum, ktorý realizovalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v roku 2015. Výsledkom prieskumu bolo, že na vzdelávacie aktivity pre deti a mládež bolo alokovaných len 5% z celkových doložených zdrojov. Pre porovnanie, na športové účely bolo poskytnutých okolo 67% a na kultúrne aktivity pre mládež 27% reportovaných finančných prostriedkov, čím sa potvrdzuje téza, že mládež a práca s ňou sa nachádza na periférii záujmov vyšších územných celkov.⁵⁷

Na úrovni miest a obcí spadá práca s mládežou, resp. starostlivosť o školské zariadenia v pôsobnosti obce, pod ich originálne kompetencie. V praxi to znamená, že obce na financovanie zariadení spadajúcich pod ich pôsobnosť, v tomto prípade na prácu s mládežou, vynakladajú finančné prostriedky z vlastného rozpočtu (najmä z podielových daní), nie z rozpočtu štátu. V rámci obligatórných výdavkov majú obce povinnosť zabezpečiť fungovanie školských zariadení, ako aj centier voľného času pod jej správou. Dochádza k tomu, že obce

⁵⁷ Prieskum Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Samospráva a mládež“ 2015, str. 35.

disponujú s menším množstvom finančných prostriedkov ako by bolo potrebné mať vo vzťahu s financovaním práce s mládežou na miestnej úrovni. Obce sú takýmto spôsobom nútené prioritizovať, do akej oblasti investujú financie zo svojho rozpočtu.

Návrh na zefektívnenie foriem financovania práce s mládežou

1. Zefektívniť alokáciu finančných prostriedkov prostredníctvom Fondu pre mládež

Všetky krajiny, ktoré tvorili obsah tohto textu, majú podobnú štruktúru v tom, že na národnej úrovni sa tvoria politiky a stratégie pre mládež, na úrovni regiónov, miest a obcí ďalej dochádza k implementácii týchto politik. V skutočnosti sa teda práca s mládežou realizuje na najnižších zložkách, t.j. úrovni miest, obcí či v rámci mládežníckych organizácií.

Zefektívnenie toku finančných prostriedkov môže nastať prostredníctvom dvoch riešení.

Jednou z možností je uloženie nových zákonných povinností samosprávam s cieľom zlepšiť prácu s mládežou v regióne. Na to, aby sa zabezpečilo správne využitie týchto finančných prostriedkov, by bolo potrebné tieto financie účelovo viazať, čo by si vyžadovalo centrálné nastavenie. Implementácia spôsobu preneseného výkonu štátnej správy je neefektívna, nakoľko nedostatočne reflektuje potreby cieľovej skupiny na miestnej úrovni.

Druhú možnosť predstavuje vytvorenie mimorozpočtového fondu, ktorý by predstavoval časť financií pridelených priamo zo štátneho rozpočtu. Ako uvádza autor *Kompetencie samosprávy v oblasti práce s mládežou a ich financovanie*, vytvorenie takéhoto fondu je zmysluplné, „ak treba preferenčne rozvíjať nejaké odvetvie, ktoré je oproti iným v rozpočtovom procese znevýhodnené, nie je pri rozhodovaní o alokácii zdrojov prioritou.”⁵⁸ Vytvorením mimorozpočtového fondu by bol jasne definovaný objem finančných prostriedkov a na aký účel by mali byť alokované.

Cieľom je nezávislý, štátom financovaný fond podporujúci aktivity detí a mládeže v jej najrôznejších podobách s cieľmi:

- *Vytvorenie rôznorodých programov financovania s cieľom podpory rozmanitých aktivít mladých ľudí;*
- *Inštitucionálna finančná podpora mládežníckych organizácií a ďalších aktérov systematicky pracujúcich s mládežou;*
- *Grantová podpora najrôznejších aktérov pracujúcich s mládežou od obcí až po jednotlivcov a neformálne zoskupenia;*
- *Podpora inovatívnych prístupov k práci s mládežou v osobitných programoch;*
- *Oprávnenu osobou pre podanie projektu bude akákoľvek fyzická alebo právnická osoba pôsobiaca v SR spĺňajúca podmienky grantového programu;*

⁵⁸ MARUŠINEC, J., *Kompetencie samosprávy v oblasti práce s mládežou a ich financovanie*, str. 10.

- *Priklady možných programov: podpora neformálneho vzdelávania, krúžkovej činnosti na školách, projekty obcí podporujúce prácu s mládežou, financovanie priestorov pre stretávanie mládeže v obciach a iné.⁵⁹*

2. Zmodernizovať kompetencie orgánov národnej, regionálnej a miestnej úrovne

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v takomto prípade bolo zodpovedné za koordináciu prácu s mládežou s ostatnými ministerstvami; za kvalitné mapovanie potrieb a záujmov mládeže na národnej úrovni prostredníctvom výskumov; za tvorbu strategických dokumentov založených na výstupoch výskumov; za poskytovanie metodologickej podpory orgánom verejnej správy v oblasti práce s mládežou.

Na regionálnej úrovni by pod kompetencie vyšších územných celkov spadalo: zriaďovanie poskytovateľov služieb práce s mládežou; koordinácia aktivít práce s mládežou na území VÚC v spolupráci a po dohode s obcami; mapovanie potrieb mládeže a ich analýza pre potreby nastavovania politík formálneho a neformálneho vzdelávania vo VÚC; poskytovanie priestorov na prácu s mládežou z majetku VÚC bezodplatne, resp. za symbolický poplatok.

Ďalšou z možností zefektívnenia financovania práce s mládežou je zreformovať kompetencie **miest a obcí**. Mestá a obce by poskytovali svoj priestor mládeži, a to buď zadarmo, alebo za symbolický poplatok. Ďalej by boli mestá zodpovedné za koordináciu aktivít v oblasti práce s mládežou, t.j. športových, voľnočasových, kultúrnych či vzdelávacích činností, ako aj koordináciu organizácií pracujúcich s mládežou v danej obci. Mestá by mali v spolupráci s inými obcami možnosť vytvárať sieť spoločných poskytovateľov a spolu mládežníckymi organizáciami by lepšie vedeli koordinovať a reflektovať potreby mladých. Dôležitou kompetenciou by bola príležitosť čerpať financie z Fondu pre mládež.

⁵⁹ POVAŽAN, M., *Zdôvodnenie potreby zriadenia fondu*, str. 8-9.

Zoznam použitej literatúry

A guide to the local government finance settlement in England. Department for Communities and Local Government. Dostupné na:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/266886/LGFS_Guide.pdf.

Arbeitsgemeinschaft für Kinder- und Jugendhilfe. Dostupné na:

<https://www.agj.de/subnavigation/andere-sprachen/selbstverstaendnis-der-agj-in-englisch/our-mission-who-are-we.html>.

Country Sheet on Youth Policy in the UK. 2010. Dostupné na:

http://www.youthpolicy.org/national/United_Kingdom_2010_Youth_Policy_Briefing.pdf.

d'AMORE, Lucio. SILVESTRINI, Marialuisa, CHIEFFI, Marco. 2018. *Country Sheet on Youth Work in Italy*. Rada EÚ. Dostupné na: [https://pjp-](https://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/11004734/Italy_Youth+Work+Country+Sheet_final.pdf/d3efe144-6504-95f7-51bd-908bd17ab26a)

[eu.coe.int/documents/1017981/11004734/Italy_Youth+Work+Country+Sheet_final.pdf/d3efe144-6504-95f7-51bd-908bd17ab26a](https://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/11004734/Italy_Youth+Work+Country+Sheet_final.pdf/d3efe144-6504-95f7-51bd-908bd17ab26a).

Database for International Youth Work. 2008. Dostupné na:

http://m.dija.de/fileadmin/medien/downloads/Laender/Germany_youthpolicies.pdf.

Dobrovolnícká služba. Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné na:

<https://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

Education and Inspections Act. 2006. Dostupný na:

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/40/contents>.

Frenzel, Helen. 2014. *Working with young people: The value of Youth Work in the European Union*. Európska komisia. Dostupné na: [http://www.youthpolicy.org/library/wp-](http://www.youthpolicy.org/library/wp-content/uploads/library/2014_EU_Youth_Work_Study_Country_Report_Germany.pdf)

[content/uploads/library/2014_EU_Youth_Work_Study_Country_Report_Germany.pdf](http://www.youthpolicy.org/library/wp-content/uploads/library/2014_EU_Youth_Work_Study_Country_Report_Germany.pdf).

Funding Youth Policy (Wales). 2018. Youth Wiki. Dostupné na:

<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/content/youthwiki/17-funding-youth-policy-united-kingdom-wales>.

Funding Youth Policy (Germany). 2017. Youth Wiki. Dostupné na:

<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/sites/youthwiki/files/gdlgermany.pdf>.

Germany. EACEA National Policies Platform. Dostupné na:

<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/content/youthwiki/overview-germany>.

Kontrakt medzi IUVENTOU a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR na rok 2018. Dostupné na:

https://www.iuventa.sk/files/documents/4%20iuventa/aktualne_dok_stranka/akt.kontrakty/Kontrakt_IUVENTA_2018.pdf.

MARUŠINEC, JÁN. 2018. *Kompetencie samosprávy v oblasti práce s mládežou a ich financovanie*. Rada mládeže Slovenska (nevydané).

MASKOVA, Zdenka. 2018. *Country Sheet on Youth Work in the Czech Republic*. Dostupné na: [https://pjp-](https://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/11004734/Czech_Republic_Country+Sheet+on+Youth+Work_JB.pdf/38337939-0a37-7d2b-fce0-045e5363fbd7)

[eu.coe.int/documents/1017981/11004734/Czech_Republic_Country+Sheet+on+Youth+Work_JB.pdf/38337939-0a37-7d2b-fce0-045e5363fbd7](https://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/11004734/Czech_Republic_Country+Sheet+on+Youth+Work_JB.pdf/38337939-0a37-7d2b-fce0-045e5363fbd7).

MORCIANO, DANIELE. 2018. *Youth Work in Italy*. In *The Impact of Youth Work in Europe: A Study of Five European Countries*. ORD, Jon et. al. (eds.). Dostupné na:

https://www.researchgate.net/publication/327578846_Youth_work_in_Italy.

MULRANEY, Kath. 2014. *Working with young people: The value of youth work in the EU*.

Európska komisia. Dostupné na: http://www.youthpolicy.org/library/wp-content/uploads/library/2014_EU_Youth_Work_Study_Country_Report_United_Kingdom.pdf.

na léta 2011 až 2015. 2014. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/file/34127/>.

National Lottery Revenue. 2018. Third Sector. Dostupné na:

<https://www.thirdsector.co.uk/national-lottery-revenue-fall-leads-200m-drop-big-lottery-fund-grants/finance/article/1488548>.

National Voluntary Youth Organisations (NVYO) Grant scheme 2018–2020. 2017. Welsh Government. Dostupné na: <https://gov.wales/docs/dsjlg/publications/170727-nvyo-guidance-en.pdf>.

Novela Programů státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace Podpora na krajské úrovni. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/mladez/podpora-na-krajske-urovni>.

POVAŽAN, Michal. 2019. *Zdôvodnenie potreby zriadenia fondu*. Rada mládeže Slovenska (nevydané).

Prieskum Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Samospráva a mládež“ 2015. 2015. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Dostupné na:
https://www.minedu.sk/data/files/5855_prieskum_samospravy_mladez_final.pdf.

Príručka pre žiadateľa o poskytnutie dotácie v rámci Programov ADAM na roky 2008-2013. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/2095.pdf>.

Programy pre mládež na roky 2014-2020. 2013. Dostupné na:
<http://www.minedu.sk/data/files/3120.pdf>.

ROTA, Stefania. 2015. *Country Sheet on Youth Policy in Italy*. Európska komisia, Rada Európy. Dostupné na: <https://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/8534762/Countrysheet+italy+2015.pdf/e642a03c-e7f2-49da-9bc1-bf281b5f869d>.

Rozpočtová skladba. Dostupné na:
https://is.muni.cz/el/1456/jaro2009/MPR_SUR/um/rozpocetova_skladba_-_aktualni.pdf.

Service provision: funding, commissioning and payment by results. 2011. House of Commons. Dostupné na:
<https://publications.parliament.uk/pa/cm201012/cmselect/cmeduc/744/74408.htm#n105>.

Štátna podpora aktivít po vyučovaní a mimoškolských aktivít v Európe. 2017. Dostupné na:
<http://mladez.sk/2018/12/13/statna-podpora-aktivit-po-vyucovani-a-mimoskolskych-aktivit-v-europe/>.

The National Youth Work Strategy for Wales 2014–2018. 2014. Welsh Government. Dostupné na: <https://beta.gov.wales/sites/default/files/publications/2018-03/the-national-youth-work-strategy-for-wales-2014-2018.pdf>.

ULICNA, Daniela. 2014. *Working with young people: The value of youth work in the EU (Czech Republic)*. Dostupné na: http://www.youthpolicy.org/library/wp-content/uploads/library/2014_EU_Youth_Work_Study_Country_Report_Czech_Republic.pdf

Working with young people: the value of youth work in the EU. Európska komisia. Dostupné na:
http://www.agenziagiovani.it/images/files/Erasmus/2014_EU_Youth_Work_Study_Country_Report_Italy.pdf.

Working with young people: The Value of Youth Work in the European Union. Európska komisia. Dostupné na: http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf.

Youth Policies in Germany. 2017. Youth Wiki. Dostupné na:
<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/sites/youthwiki/files/gdlgermany.pdf>.

Youth Policies in the United Kingdom (England). 2017. Youth Wiki National Description.
Dostupné na: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/sites/youthwiki/files/gdlunited_kingdomen.pdf.

Youth Work in Wales, 2017-2018. 2018. Welsh Government. Dostupné na:
<https://gov.wales/docs/statistics/2018/181017-youth-work-2017-18-en.pdf>.

Zájmové vzdelání. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Dostupné na:
<http://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>.

Zákon 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou

Slovník

Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend

Ministerstvo pre rodiny, seniorov, ženy a mládež

Ausschuss für Familie, Senioren, Frauen und Jugend

Komisia pre rodiny, seniorov, ženy a mládež

Arbeitsgemeinschaft für Kinder- und Jugendhilfe

Asociáciu pre pomoc deťom a mládeži

Sozialgesetzbuch Achtes Buch Kinder- und Jugendhilfe

Zákone o dieťati a mládežníckych službách

Kinder- und Jugendplan des Bundes

Federálny plán dieťaťa a mládeže

Landesjugendplane

Regionálne plány pre mládež

youth policies

mládežnícke politiky/ politiky pre mládež

youth services

služby pre mládež

local authority

orgán miestnej samosprávy

Department for Communities and Local Government

Ministerstva pre komunity a miestnu samosprávu

National Lottery Community Fund

Komunitný fond národnej lotérie

Revenue Support Grant

Grant podpory výdavkov

National Youth Strategy for Wales

Národná stratégia pre mládež vo Walese

Business rate Grant

measurable outcomes

merateľné ukazovatele

National Voluntary Youth Organization Grant

Národný grant pre mládežnícke organizácie

Youth Work Strategy Support Grant

Grant pre podporu stratégie pre prácu s mládežou

Zoznam skratiek

KJP	Kinder- und Jugendplan des Bundes
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MO	mládežnícka organizácia
NNO	neštátna nezisková organizácia
RmS	Rada mládeže Slovenska
SGB VIII	Sozialgesetzbuch Ahtes Buch Kinder- und Jugendhilfe